

Lehdistön tulevaisuus

Lehtiasiain neuvottelukunnan raportti

17.12.2013

Lehtiasiain neuvottelukunta

- Toimikausi 2.1.2012 – 30.4.2015
- Yhteistyöfoorumina, jossa painettuun ja sähköiseen julkaisutoimintaan liittyviä kysymyksiä käsitellään yhdessä alan toimijoiden kesken.
- Neuvottelukunta päätti omasta aloitteestaan laatia selvityksen lehdistön tulevaisuudesta

Lehdistön merkitys

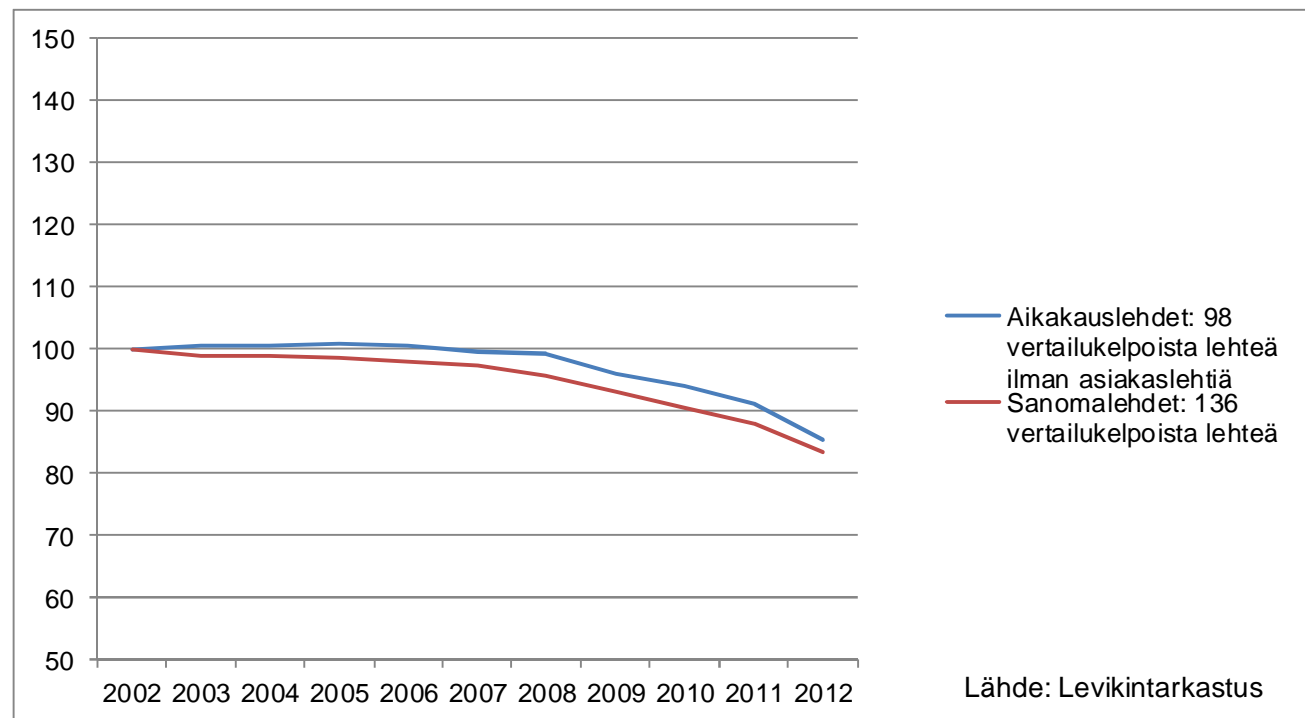
- Demokratia
 - Kansanvallan valvonta, yhteiskunnallinen keskustelu, äänestysaktiivisuus
- Sivistys ja kulttuuri
 - Kansallinen identiteetti
- Sananvapaus
 - Kansalaisen oikeus ilmaista itseään ja vastaanottaa viestintää
- Kieli
 - Lukeminen on suomalaisten yleisimpiä harrastuksia
- Taloudellinen ja sosiaalinen hyvinvointi
 - Työllisyys, verotulot

Syitä lehdistön ahdinkoon

- Median digitalisoituminen ja median murros
- Internetin ja sosiaalisen median merkityksen kasvu
- Kansainvälinen kilpailu suomalaisilla mediamarkkinoilla
- Arvonlisäveron korotus v. 2012 (0:sta 9 prosenttiin) ja v. 2013 (10 prosenttiin)
- Jakelukustannusten kasvu kirjepostin vähentyessä
- Yleinen haasteellinen taloustilanne

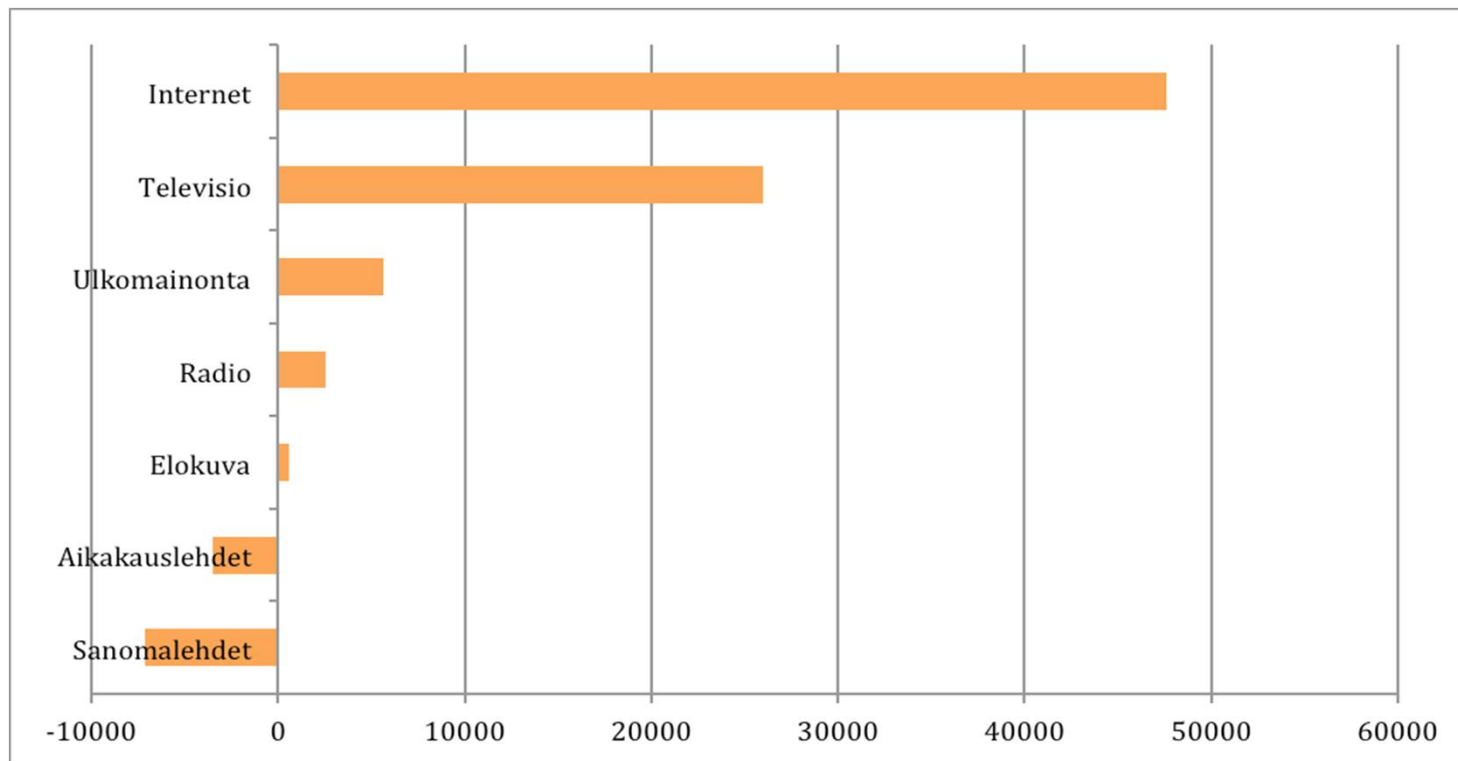
Median murros

- Digitalisoitumiskehitys muuttaa useiden toimialojen liiketoimintaympäristöä, niin lehdistönkin

Internet ja sosiaalinen media mullistavat median kulutuksen

- Globaalien mediamainonnan markkinoiden muutos 2013-2015 (miljoonaa dollaria).

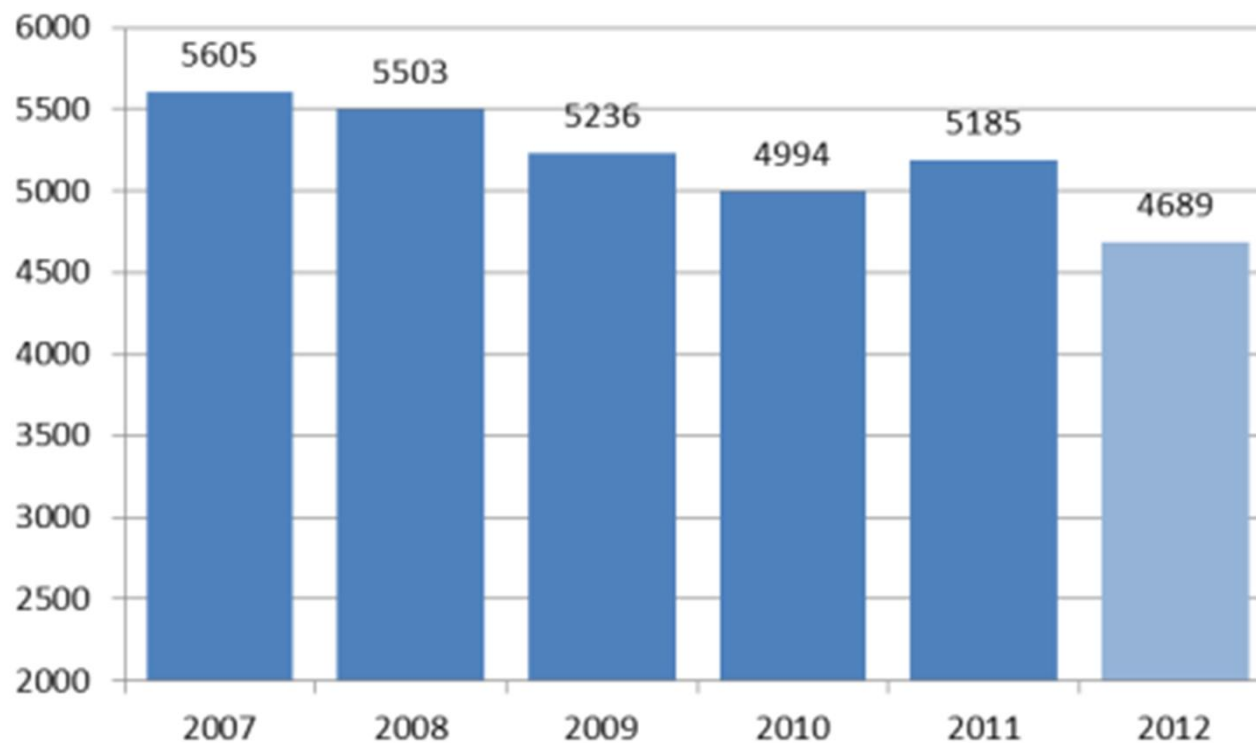

Kansainvälinen kilpailu suomalaisessa mediakentässä kasvaa

- Lehdistö kilpailee uudella tavalla suurten kansainvälisten toimijoiden kanssa.
- Google, Apple ja Facebook ovat ottaneet merkittävän osan ajankäytöstä ja mediamarkkinoista, vaikka ne eivät tuota sisältöä.
- Esim. Google kerää hakusanamarkkinoilla Suomesta 100-200 miljoonan euroa vuodessa.

Työpaikat

- Journalistiliiton keräämien tietojen mukaan vuoden 2008 lopusta lähtien on lehdistöstä vähennetty noin tuhat toimituksellista työpaikkaa.

Neuvottelukunnan ehdotukset

- Neuvottelukunta esitti yhteensä 18 toimenpide-ehdotusta, jotka käsittävät:
 - media-alan omia toimia,
 - sääntelyn kehittämistä,
 - toimia verotuksen, valtion tukien ja
 - teknologian edistämiseksi,
 - postitoiminnan ja lehtijakelun kehittämistä sekä
 - toimittajakoulutuksen ja mediakasvatuksen kehittämiseksi.
- Näiden toimien avulla pyritään takaamaan korkealaatuinen kotimaisen mediasisällön tuotanto myös tulevaisuudessa

Media-alan omat toimet

- Media-alan toimijat kehittävät aktiivisesti uusia liiketoimintamalleja, sähköisiä palveluita ja tuotteita korkealaatuisten sisältöjen tarjoamiseksi kuluttajille.
- Kotimainen media-ala käy laajasti sisäistä keskustelua erilaisista yhteistyömalleista kilpailulainsäädäntö huomioon ottaen. Keskusteluihin osallistuvat lehtien kustantajat ja sähköisen viestinnän yritykset Yleisradio Oy mukaan lukien.

Verotus

- Lehtitilaukseen tulisi soveltaa alhaisinta mahdollista arvonlisäverokantaa.
- Toimitaan aktiivisesti Euroopan unionissa sen hyväksi, että sähköisten lehtien ja kirjojen arvonlisävero voitaisiin alentaa samalle tasolle painettujen lehtien kanssa.

Valtion tuet

- Otetaan käyttöön määräaikainen valtiontuki sisältötuotannon digitalisoitumisen helpottamiseksi ja toimialan sopeutumiseksi mediamurrokseen.
 - neuvottelukunta on selvittänyt, miksi rahoitusta tarvitaan
 - tukimalli tulee selvittää erikseen
 - linjata tuen rahoituksesta poliittisesti (kehysriihi 25.3.2014?)
- Lisäksi jatketaan vähemmistölehtitukea ja esitetään ne siirrettäväksi opetus- ja kulttuuriministeriön jaettavaksi.

Säätelyn kehittäminen

- Yleisradion julkisen palvelun vaikutuksia mediamarkkinoihin ja lehdistöön seurataan lain edellyttämällä tavalla.
- Tekijänoikeuslakia ja kuluttajansuojalakeja kehitettäessä, tietosuojakysymyksissä ja mainontaa koskevia uusia rajoituksia harkittaessa tulee ottaa huomioon säätelyn vaikutus lehdistöön.
- Painettuja ja sähköisiä julkaisuja kohdeltava neutraalisti.

Postitoiminta ja lehtien jakelu

- Itella Oyj ja lehtien kustantajat käyvät laajasti keskustelua erilaisista jakelun yhteistyömalleista ja kehittävät kustannustehokkaita ratkaisuja jakeluun kilpailulainsäädäntö huomioon ottaen.
- Arvioidaan postitoimilupien ehtoja nykylainsäädännön puitteissa ottaen huomioon korkeimman hallinto-oikeuden tuleva oikeuskäytäntö.

Teknologian kehittäminen

- Viestintäalan yhteisiä tutkimus- ja kehityshankkeita jatketaan ja kehitetään edelleen.
- Toimitaan aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä media-alan toimintaedellytysten turvaamiseksi. Erityisesti edistetään digitaalisten tuotteiden yhtenäistä verokohtelua koko Euroopan unionissa.
- Laajakaistayhteyksiä parannetaan aiemmin päätettyjen viestintäpoliittisten linjausten mukaisesti.

Toimittajakoulutus ja mediakasvatus

- Toimittajakoulutuksen koulutuspaikkoja ja -määriä suhteessa alan työllistymiseen seurataan nykyistä tarkemmin ja viestintäalan koulutuspaikkoja vähennetään vastaamaan paremmin alan todellisia työvoimatarpeita.
- Kehitetään korkealaatuista, lasten ja nuorten kehityksestä lähtevää arjen mediakasvatusta sekä turvataan kestävätkä rakenteet hyvän medialukutaidon edistämiseksi.